

נעשע פֿעסטער ריכט

פעסטער-פרייען.

נעשע פֿעסטער-פרייען. וויצען וואר נעשע פֿעסטער פרייען צו מארקעס ווערן אונטער דער ערקויפן וואר נום, 20000 מעסער-צענטנער ווערן אונטער ערקויפן.

11 יאָר צו פֿעסטער-פרייען. 1400 מעסער. 79 קילאָ 8.45 נולדען. 1500 מעסערצנט. 78 קילאָ 8.30 נולדען. 300 מעסער-צענטנער. 78 קילאָ 8.30 נולדען. 500 מעסער-צענטנער. 78 קילאָ 8.32 1/2 נולדען. 200 מעסערצנט. 78 ק. 8.25 נולדען. — סעסעסע. — ב א ד ען 400 מעסער-צענטנער. 78.8 קילאָ 8.20 נולדען וויסענבורגער 200 מעסערצנט. 75.8 קילאָ 7.95 נולדען. בעשעקעקער 4000 מעסער. 75 קילאָ 8.05 נולדען. — בנאטער 1600 מעסערצנט. 77.4 קילאָ 8.30 נולדען. — (אללעס פֿער 3 מאָנאטע)

האָפֿער. 6.45—6.60 נולדען.

טערמינע-נעשע פֿעסטער. וויצען פֿער פֿרייהאר 8.18—8.20 נולדען. האָפֿער פֿער פֿרייהאר 6.68—6.70 נולדען. קורקויץ פֿער פֿער מאַי-ווי 5.85—5.86 נולדען.

פֿירעסבורגער שלאַט-פֿיערמאָרקט. דער 'אויס' פֿירע אױף דעם פֿירעסבורגער פֿירעמאָרקט פֿאַס 9. סען. 11 בעסער 1306 פֿיער. דאָסן אױף 1134 אונגאַרישע, 60 פֿאַלישע אױנר 161 דױשע. דױשע וואַרען: אונגאַרישע 60 ביז 68, נול פֿאַלישע — 62, אונר דױשע 62 —, 68, נולדען. (אללעס פֿער 100 קילאָ.)

וויצען פֿעסטער פֿרייען.

שפּיריטוס 29.25—29.50 נולדען פֿער 10000 ליטער פֿערצענט.

וויצען פֿער שלאַט פֿיערמאָרקט. דער 'אויס' פֿירע אױף דעם פֿירעסבורגער פֿירעמאָרקט פֿאַס 9. סען. 11 בעסער 1306 פֿיער. דאָסן אױף 1134 אונגאַרישע, 60 פֿאַלישע אױנר 161 דױשע. דױשע וואַרען: אונגאַרישע 60 ביז 68, נול פֿאַלישע — 62, אונר דױשע 62 —, 68, נולדען. (אללעס פֿער 100 קילאָ.)

פֿיערמאָרקט פֿיערמאָרקט: מאַקס סאַבאַלמאַש.

אראָלד פֿאַרן גראַבשטיין לאַגער

בוואַדעסעס, וויסענער-שפּיראָסע נ"ו 14 נענענאָכער דער ראיאָלשפּיראָסע, אונר לאַנדשפּיראָסע אױס אָרצישען הויז

עפֿערהאַלט זיך אַללען יענען, וועלכע דױס מדרויגע פֿעליכט דעם גראַבשטיין-וועצענעס צו עפֿערהאַלטן האַבען. זעהר שאַנע גראַבשטיינע אױס מאַרמאַר אונר גראַבשטיין אױס אױסוואַהל קאַרדעקעס גראַבשטיינען, זעהר שאַנע שפּיראָסען מיט עכטער פֿער נאָלדונג ווערדען בעסטענס אױסגעפֿערהאַט.

(אם שבת אונר וו"א אױס נעשע פֿעסטער.) אױף פֿערהאַלטען וויר אױן אױלספֿירמער פֿרייען קויפֿאט, אױנענענערעט.

אױס דער וויצענדייט דעם פֿירסטען ביסמאָרק

פֿירסטען ביסמאָרק (ק) דער אױן וועינען מאַנאטע צוליב מיט דעם 70-טען פֿעברואַרס-טאָג אױך זײן 60-יאָרדיגע אמטפֿירונג אױסגעפֿערהאַלטן וויר, ערצאהאַלט אױן ווערלעך בלאַטס פֿאַלגענדעס ער-נאַטצליכעס נעשעכטען: צו אָסמערן דעם יאָרדעס 1885 וואַרדע דער ווינען הערר פֿאַן ביסמאָרק נאָך אַבעלנעמער פֿירענע צום אױסגעפֿערהאַלטן ביים פֿעברואַר שפּאַרטמערטע ערנאָנט. ביא אױנער געלענענדייט פֿונדירטע ער אלס פֿראַמאָקאַליפֿיע-הער אונר נאָהס מיט אױנעס מענשען אױן פֿערהאַר אױף, דעסען אױנערשאַטעס בעטראַגען דױס אָסמערן דעם ווינען הילפֿסריכטערס זאָ ווער ער-שפּאַרטעט, דאָס דױנער פֿאַן זײנעס זיצע אױס-שפּראַנג אונר אױסווער: "הערר, בעטראַגען זאָ זיך אַנשטאַנדיג, אָדער אױך ווערע זאָ הינען!" דאָ ערהאַב זיך דער פֿאַרזיכערנער ריכטער אונר קלאַפֿעס פֿירנדרשאַפֿליך דעם ערהויטצען פֿראַמאָקאַליפֿיע-הער אױף דױס שלעכטע, אױנעס ער זאָט: "הערר אױסגעפֿערהאַלטען זאָ זיך ניט; דאָס הינעןווערען אױס זײן זאָבען." דױס פֿערהינגען וואַרדע פֿאַרזענעטעס, ער דױשע אַבער נאָר ניכט לאַנגע זאָ שפּירונג ביים מאַרק ווערער אױף אונר דאָנערטע דעם אױנער-שאַטען צו: "הערר, בעטראַגען זאָ זיך אַנשטאַנדיג, אָדער אױך זאָסע זיך דורך דען העררן ריכטער הינען ווערען!"

(קנאָנ-סױא) אױס דער נאָמע דעם 12-יאָרדיגע קאָזערס פֿאַן בינא, דער וויט דעם יאָרדע 1878 אונטער דער פֿאַרמאָנדרשאַט זײנער מוטער אַבער דאָס 400 מיליאָנען-לייך דענערט. דױנער טאָנע האָט זיך נון קנאָנ-סױא (זאָרן דער זאָנגע) מיט דער טאָכטער זײנעס אַנקעלס, דעם פֿירסטען האָט, פֿערהאַלטען דױס ברויט, וועלכע 10 יאָרדע אלט אױס, ווירד דער זאָרן דער זאָנגע ערשט אױן דער ברויטנאָכט צום ערשטען מאלע פֿאַן אַננעוויכט צו אַננעוויכט זעהן דורפֿען.

פֿרענומעראַנעס אױנלאַדונג

וויר ערוועקן אונזערע ערעהרעסן פֿיערמאָרקטען דערען פֿירעסבורגער-שפּיראָסען אױס 15-טען דעצעמבער צו ענדע נעקסט וואָס נאָנג דױס לייך אױף אױרער "ארדעס-שפּיראָסע" אַננענענעס אױס, אױרער פֿער נומער א צײַאָן נײַסנס צו פֿערהינגען, דאָס דױס וויר-טער פֿיערונדונג דער בלאַטעס קײנע שפּאַרינג ערליידען. אונר בעסטען וויר דױס אַרדעסעס אױסמער דױטליך וויר פֿאַלנט אַננענענען:

ייִדישע פֿעסטער צײַטונג

וואַסגענער בולוואַר נוממער 29, Jüdische Pester Zeitung

Waltzer-Boulevard Nr. 29, Budapest

שווערע אױנענקונעל 6000 מעסער וויט צו שפּירדערן אױס שאַנגער זינר. דױס קאָסמען דעם שפּעסעס אַללין ווערדען זיך אױף 5 מיליאָנען רובעל בע-לישען.

וויצען פֿעסטער פֿרייען וועל סאָוויס פֿעסטער פֿרייען (דער פֿאַרזיכערנער נעמינדרע-אָמאָה פֿאַסטע אַם 8-טען דױנעס דען בעשערוסס, אױס יאָרדע 1889 אױנע וועלסאױסשטעללונג צו פֿערהאַלטען-אָמאָה פֿאַסטע דעם שפּאַרטע 19 מיליאָנען אױס יאָרדע 1879, קאָנמאָליך עבענפֿאַללס אױן פֿאַרזיכערנער וואַר בע-וועלכע דעם שפּאַרטע 19 מיליאָנען רױנען נומצען נעבראַכט האָט, וואַרדע דױס וועלסאױסשטעללונג-נען פֿאַן לאַנדאָן אונר ווינען מיט אױנעס וועלסאָקען דעפֿאַצײט ענדעטען. דױס קאָסמען דעם וועלסאָקען-שטעללונג-ס פֿאַלאַטאָסע וועלכעס אױף דעם פֿירענע-מאַרשפֿעלדע ביא פֿאַרזיכערט ווערדען ווירד, זינר אױף 21 מיליאָנען פֿאַנגקס בערעכענטע.

צוויי פֿאַרנאַצאָזישע יודען

דױס האָסטען אױסצײכענונגען, וועלכע דער שפּאַרטע אונר דױס וויסענשאַפֿט נעוואַהרען קאָנגען, זינר פֿערהאַלטענע וואָסע צוויינע אױנערע נלויעכענסע-נאַסטען אױן פֿאַרנאָקירן צומהיל נעוואַרדען. הווינע האַלעווי, דער וויט אױנער לאַנגען רױנע פֿאַן יאָה-שאַטען צו זען גראַסערן דיכטען פֿאַרנאָקירן-געה-צוהאַלט ווירד, אױס פֿערהאַלטענע וואָסע צום מיטגליעד דער אַקאַדעמיע דער וויסענשאַפֿטען אױן פֿאַרזיכערנער וואָס דעם וואָס צו בערע-טען האָט, נעמט אױס דער טראַטאָכע הערפֿעס, דאָס אױן נאָנג פֿאַרנאָקירן ניכט מער אלס 40 מאַנגער נעווינדעס זינר, מיטגליעדער דער אַקאַדעמיע צו זײן. דױנע פֿיררען דען נאָסטען. לױנע-מאַרעל" (דױס אױסגעפֿערהאַלטען, אונר ווירקליך האַבען זיך דױנע אױסגעצײכענעטען, בעפֿאַר דױס ערוואַהלט וואַרדען זינר, דױס אונטערבליכעס נעו-בערעט. קאָזער נאָפֿאַלען האַטע פֿעל דאָרויס גע-נעבען, ווען אױף דױס אַקאַדעמיע צו אַרדעס גע-נליעדע ערוואַהלט האַטע, דױס אַקאַדעמיע וואַהלט יעדאָך נור מאַנגער פֿאַן וואַרדע וויסענשאַפֿט-כער גראַסע אונר דאָרן בעשעטערע עכען דױס האָקע אױסצײכענונגען, וועלכע אױנערעס אױנענע-נענאַסטען, דעם דעוועלבען הווינע האַלעווי נעוואַרדען אױס. אױן דער אַקאַדעמיע זינר אַממאַטליכע צוויינע דער קונסט אונר וויסענשאַפֿט פֿערהינגענען. יעדער צוויי נאָמירליך הורן זײנע אַללערערסטען פֿער-טערטער. אױן דעוועלבען וואָס וואַרדען דער-פֿירנדרעךעס לענקבאַרען לופֿטבאַללאַנס, דױאָני-שעניערע כרעכס אונר רענאַר הורן דען פֿאַרזיכער-טער דער כרעכס צו פֿירטען דער פֿערהאַלטען פֿאַרנאַ-ע הורן געלענען אַן (דער האָכסטע פֿאַרנאַ-ע זישעאַרדען) ערהאַבען, רענאַר אױס, וויר וויר בע-רייטס מיטגעטוהילט האַבען, יודען.

פֿרוכט- אונר מעהל-פֿרייע-טאבעללע.		פֿרוכט- אונר מעהל-פֿרייע-טאבעללע.	
קילאָגראַם	קילאָגראַם	קילאָגראַם	קילאָגראַם
7.15	6.90	72	70
6.75	6.40	60	60
7.90	6.90	62	62
6.60	6.95	41	41
5.60	5.55	75	75
5.55	5.50	73	73
6.50	6.20		
8.18			
5.85			
6.65			
8.18			
7.70	7.50	75	75
7.80	7.65	76	76
7.90	7.75	77	77
8.10	7.85	78	78
8.10	7.95	79	79
8.20	8.05	80	80
8.20	8.05	81	81
7.70	7.50	75	75
7.80	7.65	76	76
7.90	7.75	77	77
8.10	7.85	78	78
8.10	7.95	79	79
8.20	8.05	80	80
8.20	8.05	81	81
7.70	7.50	75	75
7.80	7.65	76	76
7.90	7.75	77	77
8.10	7.85	78	78
8.10	7.95	79	79
8.20	8.05	80	80
8.20	8.05	81	81
7.70	7.50	75	75
7.80	7.65	76	76
7.90	7.75	77	77
8.10	7.85	78	78
8.10	7.95	79	79
8.20	8.05	80	80
8.20	8.05	81	81
7.70	7.50	75	75
7.80	7.65	76	76
7.90	7.75	77	77
8.10	7.85	78	78
8.10	7.95	79	79
8.20	8.05	80	80
8.20	8.05	81	81

מען וואגנאגס בעשאנדען נאך וועניגער
שטונדען אין פאלגע דער ער-
ליסטע ענען קוועט שונגען גע-
שטארבען. עס איז אין נאָסעס לויק אדער
דיא פערבינדענדע קעסטע ענטצוייא געריסען
איז דען זאָסען וואָרען אויך דיא פאָרדען ווא-
נאָס וועלכע מיט ריווענדען פיללעשט-אָפּט
וואָרען געשטריגט (אין דען העראַבענשעריגע-
וואַנאָס וואָרען ניכט מער אַלס 6 ריווענדען) אונד
דאָס אונגליק וואָרען אין פיעל בענעקליכע-
געוועזען. אים אדענבורג ווירד גענאָפאלט
איוועקנאָהאָנאָליק געמעלדעט. וועלכעס דער וויר-
בעלוונד פערואַרוואַכט האָט. דער פאָן דאָרט נאָך
ווייט אַבעראַנגענע פערואַנגעניג וואָרדעט ביא
נייטאָני פאָן דעם 8 מעטער האַרען דאָס דורך
דען שטראַם העראַבענשעריגערט אַהערעט בעריכטע
אבער דאָס אונגליק פעהלען נאָך.

איינ יודענפריינדליכער
גראַף (א.א.א.) דער אדענבורגער נאָסערונדעווע-
נאָף לאַדיסלאָס סטשטישעני אַבערגאָב
געטערען דעם פאַרשעטער דער איראָעלישער
געמינדע אין אַרעכטונג 400 גולדען צו געשטע-
ווישען שולע אין דעווען אונגליקליכען צייטען,
וואַ דער אַנטשעמיטטיס אַבעראַל וויר היינט
אויפלאַנגט. טרום איינע זאָלע אַויסאָרעט דאָס
פערט וואָהר. נאָף לאַדיסלאָס סטשטישעני אין
נעפּע דעם נאָסען שטעפּאָן סטשטישעני אַז אַלס
האַבערעניגער וואָהלשאַטער דער אַימען בע-
קאַנטט אונד ערפּייט יוד אין פאַלגע ווינער מילד-
פּראָטעקט אונד הומאַניטאַט דער נאָסען פּער-
ערוונג.

איינע שרעקענס-אכרייבט
דאָס שטענדיגערע קאָסאָמאָנאָר אין לעמבערג
וואָרדע געטערען טעלעגראַפיש פּערשטאָנדיג
דאָס אין דער אַרשאַט טראַקאָוויץ אין דער
רוסיש-גאַליצישער געגענט דער יודישער
שאַנקווירטה זאָמט פּרוֹיאַ אונד
קינדערען פאַן הרבּערן דיא
אויס רוסלאַנד הרבּער גע-
קאַמטען וואָרען מייכלינגעס
פאַר דעם וואָרען זינד. וויט איינעס
וואָרען איז דעם אין נאָליצען בעווייט דער
דריטע פּאַלל, דאָס נאָגע ווענאָפּאָליען ווירד
פּערזושטע מאַרדערהאַנד פּעריכטען ווערדען.

אויבער דיא גילטיגקייט
דער וואָהל דעם אַבנע-אַרדנע-
טען לודוויג פּי קרויז ווירד ערשט נאָכ-
טען דעקענטאָ דאָס אַרטיקל געפאַללט ווערדען.
עס האַטען דעם שאָן אַס 10-טען דעוועס געשען

הען זאָלען, דיא בעווייזוהערונג אונד דיא פּער-
טהיירונג פאַרדערטע יעדאָך מער צייט אַלס ער-
וואַרעט וואָרדע דער פּערשטער דעם פּראַ-
וועסטע גענען דיא וואָהל בערדאָ קאָמאָטו אונד
דער פּערטהיירונג דער וואָהל געטערדן טוואַק,
העלעטען געטערען אין דער געריכטקאָממיסאַיאָן
דעם אַבעראַנגענע-וועיסע לאַנגע רעדען. אַזוי
סער טוואַק שפּראַך אַלס פּערטהיירונג
דער וואָהל דאָקטאָר דער וואָהל געטערדן טוואַק,
נאָכווייז פּערטע. דאָס דיא אין דעם פּראָטעסטע
אַנגעפּהרטען קלאַנגען גינדלאָן ווען עס וואַ ער-
וועזען, דאָס קרויז זעלבסט פּערזאָנליך אויף דען
פּערליק דער וואָהל געטעמאַל אַינפלייס געמאַ-
טען האָט. אונד אַבינענס געהט אויך אים דען
אַקטעו הערפּאַר, דאָס דעוועלבען וואָהרע וועלכע
דען פּראָטעסט אַנטערשיבען האַבען, כאַלד
דאָרף איינע ערקלאַרונג אַנטערשיבעטען. דאָס
וואַ ניכט בעשטאַנען וואָרדע אונד דאָס דיא
פּערזאָנליך אויף קרויז שטעמטען, ווייל דיא פּאָן
ווינעס ווירקען פּאַרטיקל פּיר אַהרען בעטורק ער-
וואַרעטען טאָן ווערט הויך דעם אַרטיקל מיט
איינער געוויסען פּאַסאַנען ענטשענען. פּיעלע זייט
דער אַנויכט, דאָס נאָכדעם דיא וואָהל דעם אַנט-
שעמיטען טשאַטאָר אַלס ניכטען ערקלאַרע וואַר-
דען אַזוי, אויך דיא וואָהל דעם ווען קרויז קאַס-
טירט ווערדען ווירד, אים אַלעס פּאַרטיקל רעכט
צו טוון. עס איז דאָס אַבער איינע לאַבערליכע
אויפּפאַסענען: אַזוי דיא וואָהל קרויזס איינע גע-
וועלכע, אַז דאָרף דיא ניכט קאַסטרט ווערדען,
זעלבסט ווען אַלע 17 אַנטשעמיטען אים דעם
ריכטטאַנע אַינעמטערטע ווערדען.

פאַם קראַנפּינען

אויס דעם לעבען דעם עצהערעאָן הודאָף,
דעסען ינגסטע אַיפּערטען אין אַנווערדע הייפּט-
שטאָרט איינע און אַיפּערטען אַינע ווער-
פאַרזענען האָט, פאַרזענען ווירד היינט
פאַלגענע אַיפּערטען צייט:

אין האַבענשעלשטער האַפּוירדענע-אָנאָדע
טרויס פאַלגענע בעטערונג דעם קראַנפּינען
מיט, דיא אים דער צייט דעם טראַפּע-אָנאָדע
פאַרזענען געוועהרט אין קראַנפּינען דעם
טען שטעטע שאַפּווינגעס אַרטיקל ביא האַפּע
אייפּערטען געטערט ווירד, וואָרדע
דאָרבער פּעפּאַנע אָב ער דיא מאַגליכקייט אוי-
נעס געוועהרט פאַרזענען גענעבען וואָרדע יוד דער
עצהערעאָן טראַפּע-אָנאָדע וואַ פּאַלנע אַיפּ-
שפּראַך: דע ענע אַנקלאַנע אַיזט אַי-
נע עטליך איינע פּערט היינדיגונג

דער יודען: דען זיא בעווייזט,
דאָס מאָן אין דיא פּינסטערע
רוטשעלקאמטער דעם מיטטעל-
אַלעטער צוריקגרייפּען טום,
אַז אַיינע אַנקלאַנע דען זיא
הערפּאַר צוהאַלען. יעדער טאָן
האַט דאָס רעכט, פּריינד אָדער
געגנער דער יודען צו זיין, אַזוי
זער אַיזט אַלעס אַבער דורך
דיא אַיפּפּרישונג אַינעס אַל-
טען אַבער גלויבענס לאַבערליך
צו טאָהען. דאָס אַיזט טע הר אַלס
דומט היינט, דאָס אַיזט באַזוויל-
ליגקייט.

פאַר דרייאַ אַהרען אַלס דער אַנטשעמיט-
טיס אין הייטשלאַנד און ווירד אַיפּפּאַקערטע,
וואַ פּאָן דעמולבען און איינעס צירקעל, אין וועל-
כעס זיך אויך דער קראַנפּינען בעפּאַנד, דיא רעדע.
יעמאָד זאָנע דאָס אין הייטשלאַנד אויך דיא גע-
לעהרענער ווען פאַם אַנטשעמיטטיס אַנטשעמטע
ווען. וואָרדע דער קראַנפּינען אַנוועלליך דיא פּאַל-
גענדע בעטערונג מאַכטען אויך בעגריי-
פּע עס וואָהל אַפּטיג ניכט.
וואַ איין אַינע זיינע טע דרייט-
שער איין יודענפּינד זיין קאַט-
נע, וואָהר ענד ער דאָך ווייסען
טום, דאָס היינדיך היינע פּאַן
יודישען עלטער אַבשטאַמטען
דרייטשלאַנד פּערטאָן דיא עהרע,
דאָס היינדיך היינע דרייטש גע-
שריבען האָט, מיט אַללען זיי-
נען שאַטצען ניכט צו בעצאָהלען.

אַלס יאָקאָ פאַר צווייאַ יאהרען דעם קראַנ-
פּינען ווינען קאַמאָן. דיא נאָטע-ביריג אַבינע-
ריכטע, אין קאַמאָן, דער דען קראַנפּינען וועל-
כער פּיר זענענדיגען דאָס טראַפּע-אָנאָדע עפּפּי-
דעט, לעבאַט אַיפּערטען, דער שייפּלאַטין
דעם קאַמאָנע אַזוי זענענדיגען דאָקטער דער
קראַנפּינען דעם זענענדיגען אין זאָ הערענדיגען וואַ-
טען, דאָס דעמולבען פאַר פּיינע אונד הוינע
טראַנגען אין דיא איינען טראַטען, אַלס יאָקאָ פּאַן
דער אַיזענען היינעקעהט וואַר, קאַס איין
האַפּדיגער וועלכער דעם דיב-
טער צוויי געשענעקע דאָס אַבשטע-
איינע בירעאָ אונד אין בוד: דאָס בוד וואַ דאָס
וועיק דעם קראַנפּינען אַבינע פּאַלאַטנאָ אונד
אויף דיא ערשטע ווייטע האַטע דער קראַנפּינען
מיט נאָסען ביכשטאַכען ווינען נאָמען געשיבענען.

אויך מיט איהר רעדעס, אבער אויך האבען זיא אויך גע-
האַט, אַלס דיא נאָכע דער וויכטיגונג אַבינע וואַ נעקאַס-
טען וואַר, וויא פאַר פּיערענען יאהרען. דיא לאַג זיא גע-
שטיקט אויף אַהרעס בעשטע אונד האַטע דיא איינע גע-
שלאָסען, אונד זאָ קיינען פּאַן אַזוי, זיך אַבער זאָ דעם
אין דיינער קאַנפּיפּאַט, אים פּאַרזענען קלינדע דעם
היילס, אונד וויא זיא עס זאָר, זאָ פּערקונדעט זיא עס
מיט פּראַהלאַקענען וואַרען. דיא שפּראַך זיא אויך, דיא
ווערדעט איינע קאַינען אויף אַהרעס שוהל בענען זיך
עדהענען. שאָן אונד הערליך, וויא איין טאן אים האַינע
דעם הערפּאָן אונד איינע נאָכט אים הייליגען דעם סאַלאַ-
קאַינען טענעפּלע, אונד איהר הייסט ווערדע ליכטען
וויא דיא זאָנע, וועגן זיא אַוואַקאַט פּאַן נאַרדעוואַק אין
דאָס צופּרישע מענע אַנטערנעקט. אונד זיא וויא דיא דיר
בעשטיסטע געמאַהלין.

דאָס זאָנע יעדוואַ מיט פּראַהעטישעס מונדע, ער-
ליכטעט פאַם ניכטע דעם עירונג: וועיק סאַטאַטאַר.
דאָס אַזוי מיר אין נייעס צייטען וואָרד דער הייס-
טעל צו דיא הערען ווייט אויך פּאַן אַוואַקאַט ווייט
אזוי מיר גלייכע קונדע נעקאַטען אויף בענען זאָ וואַזי-
בראַדע אונד געווייטפּאַללע ווייט, אונד גווייז ונד
דעסאַהלב אין ענישטען. דער הערד אונדע נאָכט זענדע
וואַרדע אויף וואַרען אַזוי, מיר צו פּערקונדע, דאָס
דער טאן העראַנגאָהע, און וועלכעס דאָס נאָסע וואַרדע
דער וועלש געשענען ווירד און מיר. ווינעס אַויסעוואַהל-
טען ווערען.

(פּאַרזענענע פּאַלנע)

ווען אויף דעם טראַפּע אַיזען, דען אויך מינע ווינען
אזוי פּאַרזענען: דיין בורדע יאָנע לאַט רור זא-
נען: אויך האַבע מיר שווערש געשליסען אונד מיר-
נען שפּיעס געשפּאַטען אויך האַבע מינען וואַסערקאָ-
אַנגעזאָנע אונד מינע שווע פּענטענענען. לאַט
מיר זאָנען, וועגן אויך מיר גענישען אונד אַויסע-
טען זאָלל נאָך יערוואַלעס, אים דיר דיא וועלש צו
עראַכערן. טווענד אונד טווענד יינגלינגע וויר בעניש
אונד האַרדען דיינעס ווינעס, דער פּאַהנע צו פּאַלנען דיא
דיא אונד שטענען ווירטע. אין האַבע קיין ווייט נעקאַטען,
דאָמיט אויך אונגעווערש פּיר זיך אין דען קיינע ציעהען
קאַנגעט, וועגן דיין טאן נעקאַטען זיא. אויך וואַסע
וואָהל, דאָס קאָטען ווירד. דיין בורדע עליאָה
לאַט רור זאָנען: אויך וואַרדע דיר שאָן מינען אַלשעס
טען זאָהן רובען, דאָס ער רור דיינע, אונד אויך אויך
ווערדע קאָטען, וועגן דיא טווענד בעראַפּטעס, אונד דיא
ווייטע דער טווענד דיינער פּערישען, וועגן דיא דיינעס
זיינעס הערשטאָט אַנטערשיכטעס, וויא אַללעס פּאַלע האַפּט
אונד זאָנע מיר ווייט האָט מיר קונדע נעקאַטען, וויא ונד
אַללע דיינע קעכטע, הערד אונד קאַנען: יעדוואַ לאַט
דיר זאָנען: אויך קאָטען, דען אויך מיר סיר, פּאַרזאָן וואַזי-
דעלן, הערען מינען לעבען וויא דיא טאַנענדיגע דער
זאָנע פּאַרזענעטע. דען אויך בון דיינע מאַנס דיא דיר
דען ווען עכנע. וויא עס יעשט קאַטעס, זאָ האַבע אויך עס
לאַנגע אים ניכטע פּאַרזענעטע. דען מיר אַלליין
האַטע דער הערד ערליכטעס, וויא עס יעשט פּיעלע, אונד
זאָ האַבע אויך אויך יעשט פּאַרזענעטע, דאָס רור כאַלד
ערשיינען ווערדעט, אין נאַנגען: זאָ שפּראַך זיא, אַלס

פיר אויך אַויסצוויינען, אונד סאַלאַקס טעמפל: אויך
פּאַרזענען אונד שטאַטען לויסען צוואַסען אונד דענען פּאַן
דיינער באַלדיגען ענטוואַלונג אונד דעם בענען דיינעס
ווייטע. קיינע קונדע האָט געלאָנגען, דיא צו דיינע אַהרען
גערוינגען וואַרען, אַלס דיא אַהרען פּאַן מינע אַקונסט
אונד מיר וואַרען, שיינען זיא מיר צו פּאַן אַללען ווייטע
אונד בעשטימטען מיר צו פּאַרזען, וואַן דער טאָנעס היילס
אַבנענען ווערדע פאַם ניכט ערשיינען, שטערענען פּיעלע
אין אַהרע ענטצוינג פאַר מיר ניעדע, אום אין מיר דיי-
נען פּאַרזענען אונד באַטען אַבנענען, אונד נאָכטליכע
ווייטאָנגען ערשאַלעטען פּאַן דיר אונד דיינער הערליכע-
קייט אין דען טעמפלע אונד אויף דען נאָסען.
אונד וואַס ביינעט דיא פּיר קונדע פּאַן מינען
ביידען, פּאַן מינען טושטע, פּאַן מינען טושטע: "וויינע
טושטע אַזוי נעונד, אונד לאַט דיר זאָנען:
קאַטע, מיר הערד, דיא צייט דיינער פּערזאָלונג אונד מיר
נעס שטערענע אַזוי פּאַרזענע, דאָ וואַרע אַזוי ערפּיללט
דאָס נעשענען שטערע: דער טושטאָס ווירד אַזוי אַזוי-
לאַנג אונטער אונד אַוואַרדען, אַוועקאַנגעס, נון האָט דער
הערד פּאַלעצליך אַוואַרעל דיא איינען אַוועקשטאַן אונד
נעס פּאַלעק טעמפלע האָט אין דיר וויינע רעשטער אונד קא-
דע ערקאַנגע קאַטע, דאָס אַזוי דיינע מאַנע, דאָס געווינדען
וואַר, זיך אין אַהרעס האַטע צו טראַנגען, דיר דען שטויב
קיסע פּאַן דיינען פּיסען. דיינעס פּאַטער וואַרד ניכט פּער-
נאָנס, ער צו שיינען אין דיינער קאַנזעלען הערליכע-
קייט, ער וואַ אַלס אונד שוואַך געוואָרדען אונד שטאַר-
דיר וויינע וועגן פּעריכטענען: זאָ אַבער בון דער
וועגן דעם הערדן זעלבסט. אַיזעל נון, דאָס אויך זיך

רשימה נייאכויטען

אויבער דיא בלוטיגע שלא-
גערייא וועלכע אס 8טען דיעזעס צווישען
יידישען אונד אנטעמיטישען שווערעטען דער
וועניגע אוינערוואטאס שטאטענדיגען ווירד
אינס אויס ווען פאלענדיגעס בעריכטעט. דיא יידי-
שען הארעך דער פרינציפ ווארען עס זייט לאנגער
צייט שטילשלייווענד צו, וויא זיך דער אנטעמי-
טישע נייסט אן דער אוינערוואטא אימער מער
אויסברייטעט. אלס אבער פאר אייניגע וואכען אן
דען אויסשוס אלע מעדיצינישע אנטעמיטישע-
פעראיינען געדאעט וואלכע שווערעטען געוואהלט
ווארדען. דיא דורך אהרען ווילדען ווערנאסס
אינע בעווארענע בעריהעטיגט ערנאנט אבען,
ראפפעטן זיך ענדליך דיא יידישען שווערעטען
וועלכע בינאעה דיא האלפע זאמטשליכער מער-
צינער אויסמאכען, אויף, אינד פאסטען דען בע-
שלוסט, דאס זא ביא דער נאכטען אויסשוס-
וואהל אהרעס ערעכטע געלטונג פערשאפען ווער-
דען. פיעלע ניכטדישען שווערעטען וועלכע דען אן-
טיעמיטיסטיס ענפענאללע פערדאטען, שלאסען
זיך דען ווען אן, אינד זא קאס עס, דאס ביא דער
אויסשוואהל, וועלכע אס 8. דיעזעס שטאטעפאל-
דיא פאן דען יידישען שווערעטען אינפעטעל-
טען קאנדיטאטען סימאן דוללבערער אינד ניי-
טאז וואלף דיא מאריטאט ערדישעטען. דיא אן-
טיעמיטישען שווערעטען ארען מיט שטאקען
אונד מעסטען בעוואפענע צוז וואהל ערשינען
אינד אלס דאס רעוולוטא דער וואהל פערקונדעט
ווארדען, ערהאב זיך און וושהענדיגע געשייא:
וויר ברויכען קיינע ווען? "יעדער מיט דען
ווען", "טאך דען ווען?" דיא יידישען שווערעטען
וואלשען זיך אבער דיא וויקונג אהרעס ווענעס
דורך אינע שלאנערייא ניכט פערדערבען לאסטען,
אינד שוועטן זיך אן, דען זאז צו פערלאסטען
אלס ניכט מער אן אלס 20-30 צוויקענעלבען
ווארען פיעלען דיא אנטעמיטישען מיט אהרען
שטאקען איבער דיעזע הער אינד שלאנען אויף
דיא וועהלאזען מיט ליבעסקראפט לאן. דיא
יידישען שווערעטען דראנטען זיך געדאן מיט
פאסט אכטערמיטישע אנטעמיטישע דורך דיא
וויחען דער אנהייבער. דרויסען אנגעלאנגט, וואר-
דען זא אבער פאן אינעס ניינען אויס מעהרעטען
הינערעט שווערעטען בעטשענדיגען היפען איבער-
פאללען: אינד נון בעמאן רעכט עכט אינע
בלוישע שלאנערייא אינעלעג אנטעמיטישען
שווערעטען מאכטען פאן איהרען מע-
סערן נעברויך אינד פעררוואונ-
דעטען מעהרערע פאן דען יידי-

שען מעדיצינערן. דיא אין דער נאעה
שטענדיגען וואכמאנען ווארדען פאן אייניגען שט-
דענטען זיך הילפע גערופען, דיא וואכמאנען ער-
קלארעט אבער, דאס ען הארען פערבאטען זיא,
דיא אוינערוואטאס צו בעטשעטען, יעצט פערפ-
טע זיך אויליסט אינע שווערעטען דעפוטאטען צום
פאליציי-ווארדעטען, אינע אנרערע בעמאב זיך
צום דערקאף דער אוינערוואטא אום פאן דעס
פארגעפאלדענען מיטשטיוולונג צו מאכען, מיטלע-
ווילע הייערעטע דער קאמפף פארט אינד ערדיכטע
ערסט דאן דער ענדע אלס בערייטע מעהרערע
שווערעטען פאן בלוטע איבערשטראמט אויף דער
ערדע לאען. - וויא אונס הייעט אויס ווען בעריי-
טעט ווירד, האט דער דערקאף דער אוינערוואטא
פאליציי. דיא שווערעטען-וואכמאנען קלעפט פער-
באטען, אינד אן דאס שווארצע ברעטע דער אוי-
נערוואטא דיא וואונט איינלינגען לאסטען, דאס
דיא פערארזאכער ניייער קרא-
וואלדען. דיא שטערעננסטען
שטראפען אויסשליעסונג פאן
דער אוינערוואטא (ט) שטרעפער
ווערדען געגען דיא פערארזאכער אינדווי-
דועלע דער הייערעטע ליטשעט דער פאליציי-
ווארדעטען אינע אונטערונט אויף.
(שטורם ווינד אין ווען) אין
דער אסטערייכישען הויפטשטאט וושהעט פאר-
נעסטערען פארמיטאנס אין שיעקליכער שטור-
מי, וינד, דער פערשידענע אינגליקספאלע פער-
זאכט האט אינד דעס אויך מעכטענליכע צום
פאסטען געפאלען וינד, דער אנטעמיטישען שארען
לאסט זיך הייעט ניכט אינמאל אנהערערנד בע-
רעכענען געוויסע אויס אבער, דאס זיך דיעזע אויף
פיעלע זינדער טויט ווען דער בע-
ליפט דער שטורם וואר א שטארק, דאס ער מער-
דערע אויף דער שטראסע פאהרענדיג פאקער
ערייפן: דיעזע זאמסט דען פפער-
דען איס ראזענדיען ווירבעל
הערומדרעהטע, ביז דיא וואונט
צערפרימערט. דיא געשיידערע
צעררייסען אונד דיא קוטשער
ווייט ווענגע שילדערט וואר-
דען, צווייא קופשער האבען
אויף דיעזע ווייזע לעבענס-
פאהרליכע פערלעטע זינגער-
האלטען דער שטורם ערייפן נאנע דאכער,
דיא ער מיטטען אן דיא נאסטען שילדערטע אונד
דאדורך ניינערהאפטע פעריוויטטען אונטערטע-
פאר דעס פאלאסט דעס באראן טאדעסקא אויס
אין מאן דורך דיא מאכט דעס ווינעס מיט אי-
נער וואלכען געוואלט אן אינע לאסטענליכע גע-

שילדערט ווארדען, דאס ער אוינגעבליק
ליך שטאר בליעב אין אנדערער וואר-
דען אן דאס באלענדער דער עלזאבעטבריקע
געווארפען, אינד בליעב ענפענאלל אן דער
שטעלע טאך. דיא צאהל דער שווערערען
אדער ליכטערען פערואוואונדען איז עבענ-
פאללע אינע ווער גראסע דען דיא וועלכע
זיך אויף דעם נאסטע פאנאדער ווארדען וויא
לייכטע שפעלכאללען הון אינד הער געווארפען.
מייערן אונד פלאנקען ווארדען אימגעווארפען,
ביימע דען ווארדעלן אויס דער ערדע נע-
דיסטען, דאס צאהל דער אינענעטען רויכ-
פאנע אונד דער וואכט דען ראטען ערשט-מער-
טען פונסטער אויס אינע אונגעווער גראסען
איבערנעם ווארען דיא שטראסען מיט באלקען
אינד ציענעלשטויב אינד אנרערען גענעטשא-
זא פאלל, דאס מאן זא אויך נאכמיטאג, נאכדעם
דער שטורם זיך שאן געלענט האטען, ניכט פאס-
טירען קאנטע, ווענעט מיניטען פאר אכט אהר
פערארזאכטע דער שטורמוינד אויך אין אן-
זענבאה נאונגליק, אין פערואונגענען
פאסטערע עבען דען פיער מעטער הארען דאסס
ביא לאסטענבורג, אלס דיא 4 לעטע
טען וואונגאנס פאן דער ראזענ-
דען ווירבעל ווינד ער פאסט אונד
איבער דען דאמס געשילדערט ווארדען
דיא שווערען קעסטען מיט וועלכען דער ערסטע
דער פיער וואונגאנס מיט דעם פאדערען וואנגאן
געברענען ווארען הייסטען געטוישען, זא דאס דער
אנדערע שטיל דעס פערואונגענעס נאך אינע
שטרעקע ווייט פיהר, דער ער צום שטילשטאנדע
געבראכט ווערדען קאנטע, מיטשטערלע הארעט
מאן פערטיט אים דען קופעס דער הינאנעוואר-
פעטען פיער וואונגאנס דאס אימגענעשייא דער
פאסאשערע, פאן דענען אינע שווער, אנדערע
צום גלוקע נור ליכט פערלעטעט ווארדען, דאס
געשעפערואנאלע, זא וויא ווענעט, דיא אונטער-
לעסטע געלעבען וינד, איילשען אויף דיא אינגליקס-
שטאטען, אויס דען בעדויערנישערהען ווינען
הילפע צו ביינען, דאס סיד אינע ווענען פיהר
אויס אויף אינער וואונדערבארען ווינע געטרעטעט
ווארדען דער וועלכע ווארדען נאמליך ווארדענד
דעס שטורמעס, אויס דעם פונסטען ער
געשילדערט אינד פיעל פאן דען וואונגאנס
ווייט ווען אויף ווייכע עדרדיק, נור דיעזעס גלוק-
ליכען שפאללען אויס עס צושיינען, דאס עס זא
לייכט פערלעטעט ווארדען אויס היינענען אויס
דער מידעטישטער פאן הימבער, נאמענס יאזעף
בארוס דער קאנדיקטאר אינענענער אונד אין
האנדערשלווענדער, דיא זיך אין דען העראבענעשטרי-

פאלליעטאן

דיא אפער דער קאבאלא

היסטארישער דאטאן אויס דעם 17טען יאהרהונדערט.
(79 טע פארישעטענען)

קנאבע דיא צייטעט דאס מילשטייע דעס מעססאם
אונד וואנדעלט אויס שאפטען דעם גראסען פריסטען דער
הערליכקייט נאכטעט. דיא ביזש נעכאקען, אויס דער רע-
טען ווינער שווע צו ביינען אונד וואכערען אויף ווינע
הארעט צו ניסטען אללע עננעלע הייסטעלס בעניידען
דיא. אונד נון רייטעט ער מיט דער האנד הינאב אין
רוד. דיא וויסטע; דיא זאך אויף דרויא עננעלשטען איינען
קאסטבארען שראן בארען, ערייבט אויס בלוטשענדי-
שערינען, אויף דעם שראנע אבער זאס דער אויסערוואהל-
טע מעססעס, דיא ווענענען אונטערעס פאקעס, אנטעשאן
מיט קאנאליכעס שטוק אונד מיט קליידערן אויס שנע-
אונד פיער, דיא אונטער דעם שראנע נאכטעט וואכען-
ביינעס אינע וואר פערנאנגט, דעס מעססאם אויס וואכען-
ויכט צו שווען, אינד מיט שיעקען עקאנטע אויך דינע
ציען, דיר דיא וויסטע צוענען העראן פאנעס אונד דעיא
אונד אללע וויסטע אונד זאנען נאכטעט פאלשען צו דינע
נאמענס פערענרליכונג, אונד סאמעל טראט העראן, דיר
צו זאלכען צום קאנדי דיינעס פאלקעס, וויא ער דאזיר נע-
זאלכט וואכען, אונד אן הארעט, דיא וויסט שווער וועלכט-
דיא נאנעט וויסט, זא ווייט מיין אינע שווער קאנטע,
וואר פאללער מענטשן אונד נלאנען אונד גאנץ איזאנען
שייע דיר צו: הויל סאבאטא איז אונטערעס ערלענען! אונד

אללעס פאלק צאן נאך וועוואלעס. אויך אבער ענטשליכען
געבלענעס פאן אללע הערליכקייט אונד פערוויירט פאן
אללעס נעשאן, דאך אלס אויך דיעזען מארען ערוואכען
שטאנד מיר דאס וואונדערבארע נעמיט דער נאכט נאך
פריש פאר דער וועלט.
קנאבע, דיא ביזש נעוויירניס ווארדען, צו שווען
וואס נור יחוקאל זאח! זאנעט סאבאטא נאכדענקער.
ווענען עס דעם הערין וויללע אויס, ווערדען זיך אללע דיא
שעריינענען ערפילשען, אונד ער האט זא נעשיקט, דיא-
מיט וויא זיך ערפיללען וואללען אין דיעזען ערשט, אויך מיר
וינד וויכטיגע אונד נעמיטיספאללע צייכען נעווארדען,
דיא אויף דיא נאכטען צוקונפט היינענען, פיעלליכע ער-
פארטען ווי דיא קאפף פאן בארן, וואס זיך אונטערדעס-
טען אין סיגנע נענענען. זיך האנען אויס אויס געוויכ-
טיגע ביינען דאס היינען בעשעללע: דען עס וינד מיר
ווייסזאנענען נעווארדען, דיא אין ענשטען אין ערפיללונג
נעמען וואללען.
שליינעט אונד אין טיעפע געדאנקען פערוועקען
דיסטען ביידע פארטאן וועדער דעם ווענעס.
דיא באשטאפט.
אין קאפף, אין איינע דער צאהלייכען ווענענער-
בערען ליעף דען ביינען ווערדען אין מאנן ענשטען
אונד האב סאבאטא פאך טהיערע.
"נענענעט וויסט דאס בארן בן צאדיק, מיין פריינד
אונד באקטן!" שפראך דיעזער אונד קוסטע דען טהיערען
שילדע אויף דעם שטרין. "פירווארד דאס לאסטעס ניכט
אויף דיר וואכען אונד דער הער האט דיר בערייטעט
שיף דיינער פארום."

"ער וויא געלאכט דאסיר?" פערענטעט בארן.
אבער דער הער האלט ווינע האנד אבער דיא, וועלכע ער
צו ווערקוינען ווינער טראטען בעשטשעט. אונד דא נון
דיא נאנדעוויינע צייט נעכאקען, ווא ער זיך ווילל
פאפענבארען אין ווינער שטראלענדיגע הערליכקייט, דורך
דיר, פאלקשאפטען נאך אלס דורך פאנעס אונד דאזיר:
זא האט ער מיר נעוויירניס, דאס אויך דער שטעטעל וויא,
אויף וועלכען דאס דינען פוס געזעכעט, ווענען דאס היינע-
שטיינט אויף דאדורס טהראן.
"אך ביינעט דאס נוסע באשטאפט מיט אויס סער-
נא? פראנטע סאבאטא, פאן דיעזער אנרערע פיי-
דיג ערענטע.
"הער, וואון מיין פוס טראט, ערשאללע דינעס
נאמענס וועט לויט אין מיין בערעייניגעס אהר, אונד אל-
לעס פאלק וואר, פאלל דינעס רוהס. נאכדעם יארעלאנג
נור דינע שיליע פאן דיר נעשפאכען, אויס פאלשליך
דורך אין הארעס וואונדען דער נייסט נאכטעס אויף
ארוועלע נעקאטען, אונד האט אינע פאלשעט אונטערנאנט
אין אללען הערען, אונד ניכט אנדערס קאנען ען ווי,
אלס דאס דער הער ויא וועלכט ערלייכטעט, וויא
האפטע זאכטס אן אללען ארשען צונוליך דאס געשייא
אויסברענען קאנען? דיא צייט אונטערען קואל אויס אויס?
דיא לאנגע פיינע אויס פאראכער! דער נאכטען
האט זיך אין נאנע פערואונדעל! דער מעססאם קאמט,
סאבאטא ציען דער האקע פריסט דעם היילען ער אויס
שאן אויסגעבראקען אין דער נאכט, אונד אויס נלאנען דער
פאנאנענענע ווירד ער אוינקערעט אין אונטערע טהראן!
ריסטעט אויך, דאס ער אונס בערייט פרידע, דאזירס בונג